

Viljamarkkinapäivän ohjelma 14.1.26 klo 17:30-20:30, Kunnanpaikka +etänä



Avaus, *Markku Laitinen*, Vilja-hanke, Savonia-amk (5 min)

Markkinoihin vaikuttamisen työkalut, *Anne-Mari Heikkinen*, KJ-hanke MTK-Pohjois-Savo (10 min)

Tuottajaorganisaatioiden mahdollisuudet, *Vikke Schildt*, MTK, Tuovi-hanke (30 min)

Toimivan tuottajaorganisaation esittely, Esa Lindroos, Suomen Vilja-aitta Oy (20 min)

Kahvit ja vapaata keskustelua tuottajaorganisaatiosta. Kahvit tarjoaa A-rehu. 15 min

Lyhyet alustukset viljanostajilta ja sopimuksien tekijöiltä 10-15 min kysymyksineen (yhteensä 60 - 70 min) a, 10 min + kysymykset

- **A-rehu, Taneli Marttila (etänä) (20 min)**
- **Berner Oy, Viljelijän Berner (etänä), Anne Perätalo (10-15 min)**
- **Fazer (etänä), Jenni Jokela (10-15 min)**
- **Hankkija, (etänä) Antti Ahola (10-15 min)**
- **Lantmännen Agro (etänä), András Koroknay-Pál (10-15 min)**
- **20.30 Keskustelua ja jatkotoimenpiteet**

Tilaisuuden 4 ensimmäistä puheenvuoroa tallennetaan.

Järjestäjät:
Vilja, Kannattavuudella
jatkuvuutta- ja Kasvitaito 2.0 -
hankkeet



Kannattavuudella jatkuvuutta -hanke

”Hanke keskittyy Pohjois-Savon maatalouden kannattavuuden parantamiseen kestäväällä tavalla ja ratkoo jatkuvuusongelmaa.”

Ota yhteyttä! Meidät löydät

www.kannattavuudellajatkuvuutta.fi

Yhteyshenkilö: Anne-Mari Heikkinen, 044 7050701



Euroopan unionin
osarahoittama

Kannattavuudella jatkuvuutta

Muoto: Tiedonvälityshanke

Kesto: 1.8.24 – 31.7.27

Toiminta-alue: Pohjois-Savo

Kohderyhmä: Maatalousyrittäjät, alalle tulevat, sidosryhmät

Hakijat: MTK-Pohjois-Savo, tuensiirtona ProAgria Itä-Suomi. Luoteis-, Sydän- ja Ylä-Savon sekä Rantasalmen (Joroinen) maaseutupalvelut.

Henkilöresurssi: 5,3 htv koko aika (MTK-P-S 3,9 htv, ProAgria Itä-Suomi 1,4 htv)

Rahoitus: 100 % Pohjois-Savon Ely-keskus, Euroopan maaseuturahasto 2023-2027

Budjetti: n. 600 000 e



Euroopan unionin
osarahoittama



ProAgria
Itä-Suomi





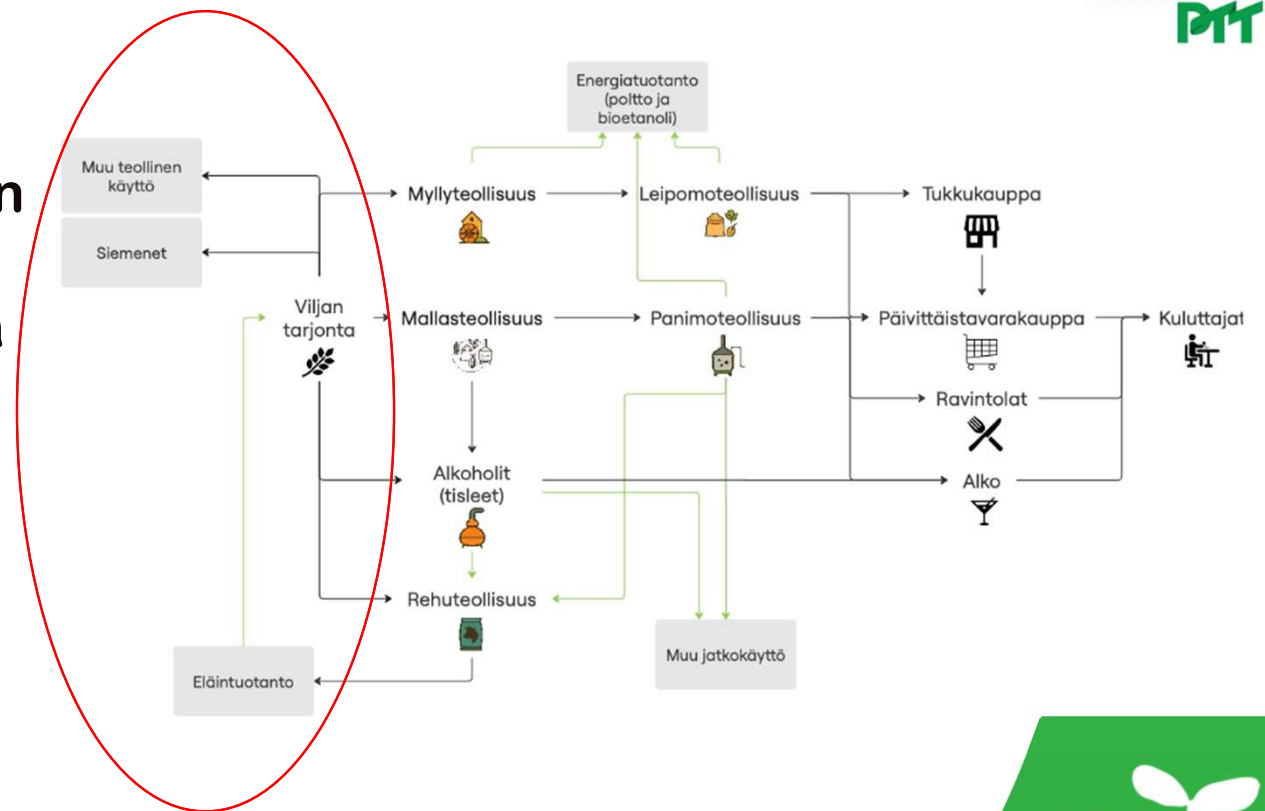
Markkinoihin vaikuttamisen keinot

Anne-Mari Heikkinen
MTK-Pohjois-Savo
Kannattavuudella jatkuvuutta-hanke



Ratkaisut ruokaketjun haasteisiin on haettava toimialakohtaisesti

- Markkina ja sopimusrakenteet ovat hyvin erilaisia vilja, lihan, maidon ja vihannesten arvoketjussa
- Tuottajan asema viljaketjussa on erilainen:
 - Johtuu pitkälti ketjun hajanaisuudesta
 - Ketjun rakenteesta



Lähde: Ruokaketjun toimivuus ja arvonmuodostus (2023-2026), PTT/ MTP 2026. M. Yli-Liipolan esitys

Hajanaisuus on viljaketjun keskeisin haaste

Hajanaisuuden vuoksi ei ole merkittävässä määrin:

- Kaupallista yhteistyötä
- Kollektiivista neuvotteluvoimaa
- Raaka-ainevirran hallintaa
- Keskitettyjä TKI-panostuksia
- Mekanismeja voittojen ja lisäarvon jakamiseksi



Lähde: Ruokaketjun toimivuus ja arvonmuodostus (2023-2026), PTT/ MTP 2026. M. Yli-Liipolan esitys

Viljaketjua ei ole rakennettu hallitsemaan raaka-ainevirtaa

Sektorille ei ole muodostunut varsinaista tuotannon tai ketjun ohjausta

- Raaka-ainevirran hallinta ja sektorin reagointi markkinatilanteen muutoksiin on tehotonta
 - Viljatilojen rakenne ja CAP-tuet ylläpitävät aktiivisenkin tuotannon määrää laskevissakin markkinatilanteissa
- Viljan tarjonta pysyy kysyntää korkeammalla tasolla, mikä vaikuttaa tuottajien neuvotteluvoimaan

Lähde: Ruokaketjun toimivuus ja arvonmuodostus (2023-2026), PTT/ MTP 2026. M. Yli-Liipolan esitys



Sopimusrakenteen merkitys ketjun vakauteen ja ennakoitavuuteen

- Yhteistyön puuttuessa toimijoiden välille ei ole muodostunut keskinäistä riskienhallintaa
 - Tuottajat kantavat markkinariskin täysimääräisesti
 - Ei voiton- tai lisäarvon jakamista
- Viljaketju ja –markkina on hyvin ennakoimaton
 - Raaka-aineen virtaaminen markkinoille on epätasaista
 - Ketjussa ei ole tavoitteellisesti vakaata hintakehitystä, vaan hintasignaalit välittävät hintakehitykseen sellaisenaan.

Lähde: Ruokaketjun toimivuus ja arvonmuodostus (2023-2026), PTT/ MTP 2026. M. Yli-Liipolan esitys

Keskeisimmät tuottajan asemaan vaikuttavat tekijät viljaketjussa

1. Hajanaisuus ja heikko integraatio

- Tuottajat toimivat yksittäin suhteessa keskittyneimpiin ketjun osiin

2. Raaka-ainevirran hallinta ja sopeuttamisen puute

- Kysyntää suurempi tarjonta heikentää neuvotteluvoimaa ja alentaa hintaa
- Tuottaja kantaa kysyntää suuremman tarjonnan kustannuksen, mutta ei yksin pysty vaikuttamaan sopeutumiseen

3. Riskien ja arvon jakamisen mekanismien puuttuminen

- Markkinariskit kohdistuvat täysimääräisesti tuottajiin
- Teollisuuden ja kaupan saavuttama arvonnäkö ei jakaudu alkutuotantoon asti



Työkalut olemassa- Haaste niiden käyttöönotossa

Tuottajilla on jo käytössään keinoja vahvistaa asemaa elintarvikeketjussa

- Joustavampi sopimusrakenne mahdollistaa vapaamman toiminnan markkinoilla
 - ei hyödynnetä täysimääräisesti

Ilman pitkiä sitovia sopimuksia tuottajat voivat

- Aidosti kilpailuttaa viljanostajia
- Ajoittaa myyntiä markkinatilanteen mukaan
- Siirtää tuotantoresursseja muuhun käyttöön

Hintariskin hallintaan on olemassa välineitä viljakaupassa esim. hintakiinnitysten kautta

- Kiinnitykset parantavat ennakoitavuutta, vaikka ne rajaavat myös hintojen nousujen hyötyjä
 - **Kyse on riskien hallinnasta, ei hinnan ennustamisesta**



Tuottajaorganisaatiot raaka- ainevirran hallinnan välineenä

Keskeisin keino hajanaisuuden vähentämiseen on yhteistyön lisääminen

- Osuuskunnat ja tuottajaorganisaatiot

Vilja-alalla on jo olemassa tuottajaorganisaatioita

- Kattavat ison osan tuotantopotentiaalista, mutta suurin osa raaka-ainevirrasta kulkee tavanomaisia reittejä pitkin

Huomion ei tulisi kohdistua ensisijaisesti TO:den määrän lisäämiseen, vaan:

- Niiden aktiivisempaan rooliin raaka-ainevirran hallinnassa

Lähde: Ruokaketjun toimivuus ja arvonmuodostus (2023-2026), PTT/ MTP 2026. M. Yli-Liipolan esitys



– kiitos!

www.kannattavuudellajatkuvuutta.fi

